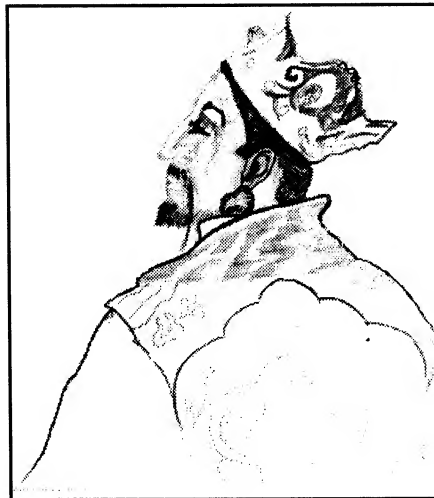

قصه های هزارگی

شماره نمبر 8

پادشاه وخت

و دیگره نقل ها

مشخصات کتاب

کمپوزنگ:	محمد اسحاق
رسم:	قیس ، عبدالله کرم
چاپ کنندہ:	مؤسسہ سواد آموزی ہزارگی
تعداد چاپ:	۵۰۰
تاریخ چاپ:	۲۰۰۲ء (۱۳۸۱ھ)
نوبت چاپ:	اول بار (د ہزارگی) کوئٹہ

Book Title:	"Padsha-e-wakht" (The King of old and other stories)
Composing:	Muhammad Ishaq
Drawing:	Qais & Abdullah Karim
Publisher:	Hazaragi Literacy Organization
Printed:	500
Edition:	First, 2002 AD (1381 AH)
Printer:	United Printers. Quetta

مؤسسہ سواد آموزی ہزارگی

۷

پادشاهِ وخت

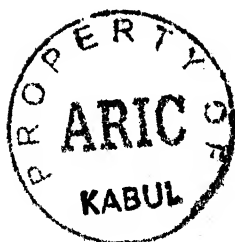
۱۹

قلخ و مار

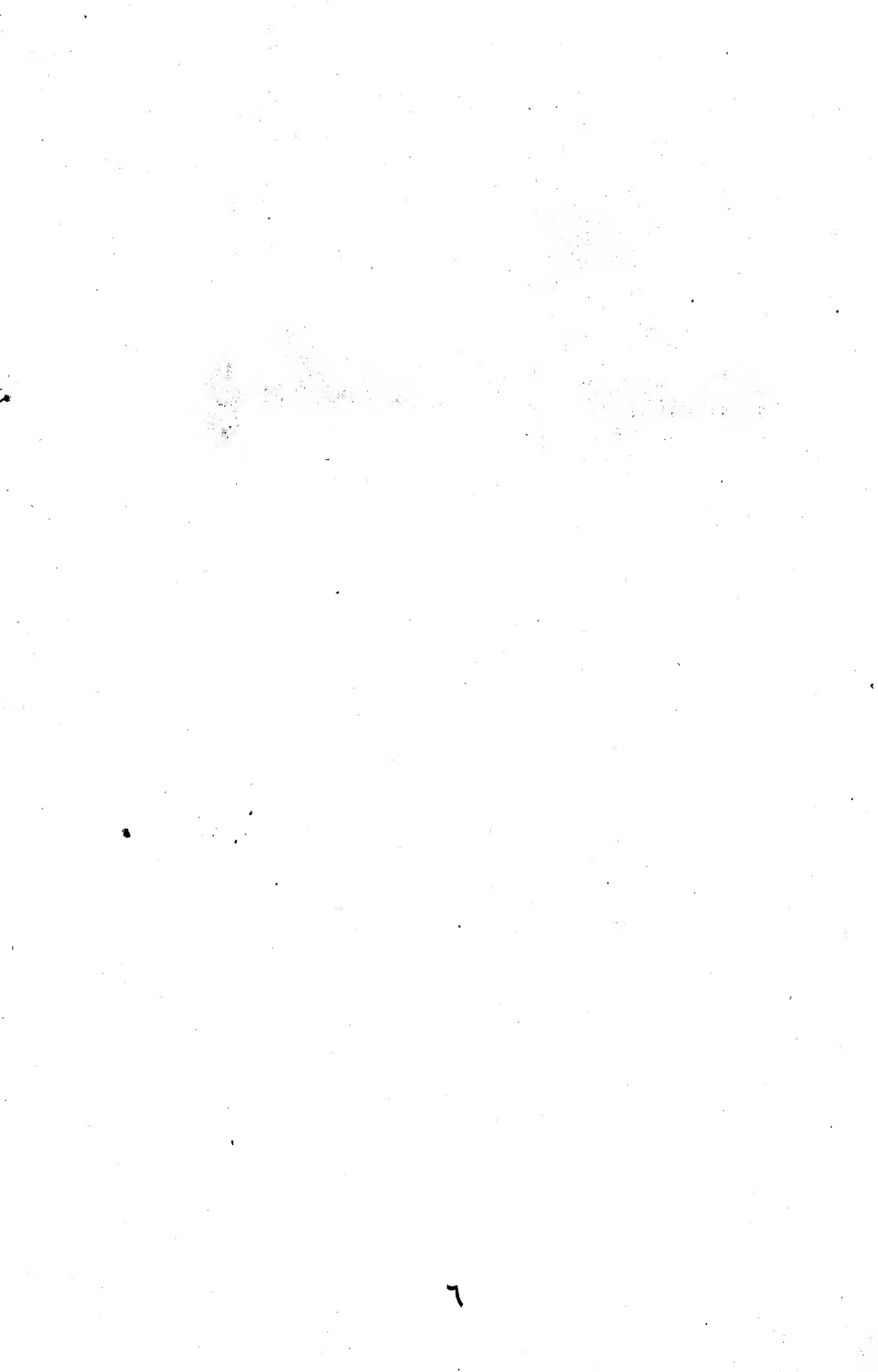
۲۳

ضرب المثل های هزارگی

پادشاہِ وقت

پادشاه و دختر

بُود و نَبُود یک پادشاه بُود که سِه دُختر دَشت.
یک روز پادشاه هَر سِه دُختر خُورِه کُوی مُونِه و از

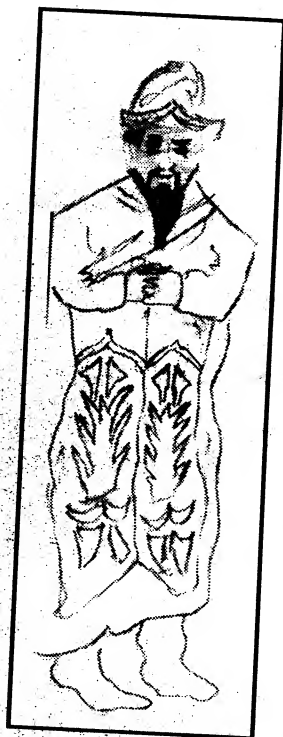

دُخترِ کَلان خُورِه
پُرسان مُونِه
که: " روزی تُو
ره کی مِیدیه؟ "
دُختر شی جواب

مِیدیه که: " بابی، روزی مَرِه تُو مِیدی ". پادشاه
از غولنِه دُختر خُورِه پُرسان مُونِه که: " روزی از تُو
ره کی مِیدیه؟ " ای ام آمی جواب مِیدیه که:
" بابی، روزی از مَرِه تُو مِیدی. " پادشاه از تَمَام
کده ریزه دُختر خُورِه پُرسان مُونِه که: " روزی از تُو
ره کی مِیدیه؟ " ای دُخترِ ریزه شی جواب مِیدیه

که : "روزی از مَره خُدا میدیه." پادشاه که ای ره
 مِشَنوه، حیران موشه و قار شی مایه، مَوگه: "تو
 ره نان ما میدُم، کالا ما میدُم، خُدا توره چطور
 روزی میدیه؟" دُختر شی مَوگه: "نه، روزی از
 مَره خُدا میدیه؛ تُو یک وسیله استی."

خُلاصه دَزی پادشاه کلو قار شی مایه وزیر خُوره
 مَوگه: "بورُو دَ بازار اُطور
 یک آدم پیدا کُو که از جای خُو
 بال نَتَنه، کمایی نَتَنه، شل
 باشه؛ ما توخ مُونم چطور خُدا
 ای ره روزی میدیه."

ای وزیر موره دَ بازار توخ مونه
 یک آدم پیدا مونه که دَ تای
 یک درخت سیو خاو استه، نه
 بال میتَنه، نه پاشیه خُوره

کِش میتنه. یگو
دانه سیو موپره
آموره ره موخوره. ای
وزیر پس مایه
پادشاه ره موگه:
"ما یک آدم پیدای
کدوم که شل

استه، نه بال میتنه، نه گشته میتنه، دَتای
یک درخت خاو استه." پادشاه موگه: "عجب خوب
استه. بُر امی دختر مَره دَ تاوُلِ آمزو آدم کنو."
ای بیچاره دختر شی کَلو گریه مونه که: "مَره
نَبر." لیکن ای ره دَ زور موبره دَ پیش ازی آدم
شل.

وزیر میره ای دختر پادشاه ره دَ پیش ازی آدم و
ای ره موگه که: "ازی بعد ای زن از تو استه، ای

ره نِگاه کنُو. " خود شی قرار موره. ای دُخترِ

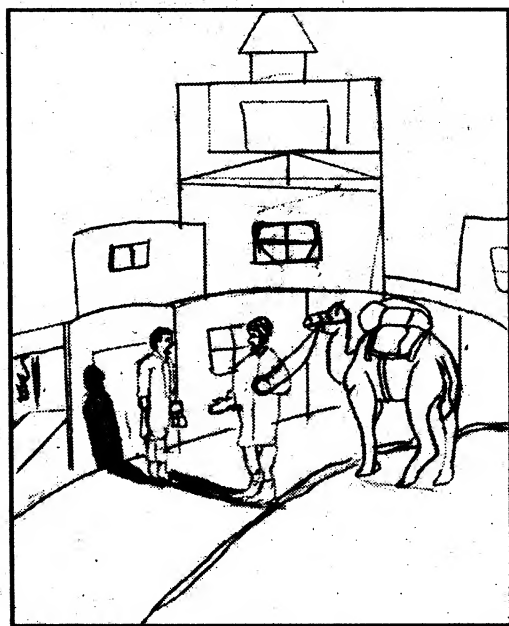
پادشاه امونجی گریه
کده میشیه، سُن ازی
آدم شل توخ مونه
گریه مونه.

خیر، یک روز امیطور
تیر موشه. صُبح شی
ای دُخترِ پادشاه بال

موشه، جای ازی آدم ره صاف مونه. جُولک مُولک شی
ره موشویه و خود شی ره پای پای کده راه رفتو
یاد میدیه. یک چند روز امیطور تیر موشه و ای
آدم آسته آسته راه رفتو ره یاد میگیره.

دُخترِ پادشاه ای ره مَوگه که: "ما کوله و
دِستانه موفُم، تو بُبر دَ بازار سَودا کنُو." ای
آدم کار شی آمی موشه که زَن شی هَر چِقِس کوله

و دستانه موفه ای موبره د بازار سودا مونه.
یک روز د بازار یک آدم شتر والا ای ره موگه
که: "قد از مو کار مونی؟" ای آدم پُرسان مونه:

"چی کار استه؟"
شتر والا موگه
که: "کار امی
استه که تُو شتر
ره آو بیدی، اگه
آو نبُود از مابین
یگو چاه قد
دُولی آو بُر کُو."

ای آدم موگه که: "صبر ما از آغِه خُو پُرسان
کنم." (ای آدم دُختر پادشاه ره خُواری خُو موگفت.)
پس د خانه خُو مایه دُختر پادشاه ره موگه: "آغی
د بازار مَره یک آدم موگه که قد از مو کار

مُونی؟“ ای دُختر پادشاه خنده کده مُوگه: “آن،
بورو بُوگی آرے ما کار مُونم.”

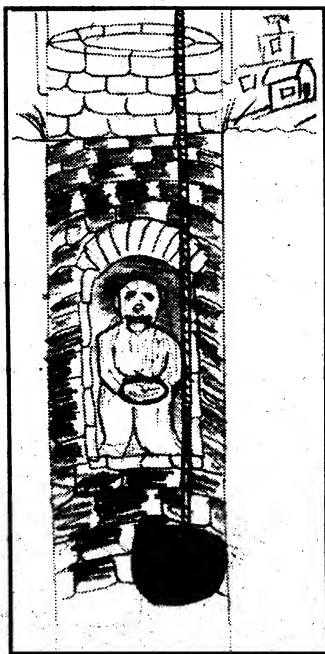
ای آدم مایه شتر والا ره مُوگه: “ما قد تو کار
مُونم.”

دیگه روز صُبح شی اینا شتر ها ره سامان بار
مُونه و هجرت مُونه طرف یک شار دیگه. امیطور
وختیکه شتر ها تُشنه مُوشد ای شتر ها ره آو
میدد.

یک روز آو ختم مُوشه اینا یک چاه پیدا مُونه
که آو بُر کنه. شتر والا ای آدم ره مُوگه که:
“مود کمر تو رسی بسته مُونی تو از مابین چاه
ڈولی ره آو پُر کو.” ای مُوگه: “خوب.” اینا ای
ره د کمر شی رسی بسته مُونه و ای ره مابین چاه
تاه مُونه ای که مابین چاه میرسه یک دُو ڈولی
آو پُر مُونه که از مابین آو آواز مایه که: “

اینالی یک دیو مایه، تُو از تمام اوّل سَلام کَنُو،
 او از تُو پُرسان مونه که لیلی خُوب شی میخانه
 یا مجنون؟ تُو بُوگی لیلی. اگر نه گُفتی او
 توره مَوخوره."

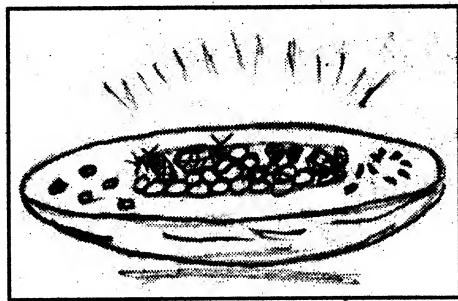
یک لحظه بعد یک دیو از مابین یک غار بُر موشه
 مَوگه: "بُوی بُوی آدم زاد، بُوی بُوی آدم زاد." ای
 آدم زود سَلام مونه. دیو مَوگه: "اگر سَلام تُو نه

مُوبود یک لوغمه خام مه
 نَمُوشدی، زود بُوگی که
 لیلی خُوب شی میخانه یا
 مجنون. "ای آدم زود مَوگه
 که: "لیلی." دیو مَوگه
 که: "صبر ما پس مایم."

یک لَحظه بعد دیو از
 مابین غار خُو پس مایه یک

دانه خربُوزه مَیره ای آدم ره مَیدیه مُوگه: "بیگر اینی اِنعام تُو." خود شی واپس دَ غار خُو موره. ای آدم اَمُو خربُوزه ره میگره مابین کالای خُو تاشه مُونه و یک دُو دُولی آو دیگه ام پُر مُونه که از بال آواز مایه که: "بَس استه." آلی خود تُو دَ منی دُولی بَشی. ای که دَ بال رَسید شتر والا ره گُفت که: "مره یک روز وَری رُخصت بدی که ما دَ پیش آغِه خُو مورُم." شتر والا ای ره رُخصت دَد. ای زود زود خانه آماد. خانه پیش آغِه خُو که رَسید سلام کد، گُفت که: "اینه ما بلدِ"

تُو یک دانه خَر بُوزه آورَدُم." دُختر پادشاه گُفت: "خو تُو بور یک دانه

چاقو بیار." ای رافت یک دانه چاقو آورَد. دُختر

پادشاه فامید که ای خربوزه نی استه. وختیکه
ای خربوزه ره چک کد توخ کد که منی شی پُر از
طِلا یه. دُختر پادشاه بسیار خوش شد. شوی
خُوره گفت که: "تو دیگه دَ کار نَرُو."

خُلاصه ای دُختر پادشاه کم طِلا ره گرفت سودا
کد. پیسه شی ره گرفت دَ پالوی (نزدیک) خانه
بابه خُو یک کلان اولی جور کد. و شوی خُوره
پادشاه یک دیگه مُلک جور کد.

یک شاو ای دُختر بابِه خُوره قد تمام خنواری شی
دعوت دَد که ام شاو شُمُو تمام دَ خانه از مو مهمان
استین. وختیکه اینا مایه دُختر پادشاه خوب
خِدمت ازینا ره مونه، لیکن خود خُوره دَ ازینا
نِشان نه میدیه. دوران نان خوردو پادشاه از
آمزی آدم پُرسان مونه که: "تو پادشاه کُدم مُلک
استی؟" دُختر پادشاه از پس پرده جواب میدیه

که: "ای آمو آدم استه که دَ تائی درخت خاو مَوکد
 که شل بُوَد، و شُمُو مره دَ تاوُل ازی کدین. توخ
 کین روزی موره خُدا دَدَه یا نه. اِمروز مو دَ بَرابری
 از شُمُو استے یا نه." پادشاه شرمینده شُدِه گُفت:
 "بے شک روزی آدم ره خُدا میدیه."

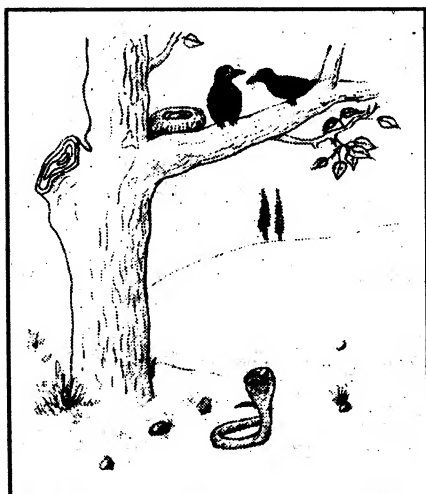

قَلْع و مَلَر

قَلَخ و مار

دَ یک جای مُوگه دَ بَلِ یک درخت یک جوره قَلخ

زِندگی مُوکد. دَ تَای
 اَزی درخت دَ یک غار
 یک مار آم بُود. قَلخ
 ماده دَ خانِه خُو تَخُم
 دَدِه بود، از مَنِ تَخُم
 شی بچه بُر شُدِه بود.

یک روز مار دَ بَلِ درخت بال شُد و چوچای قَلخ
 ماده ره خورد. قَلخ ماده دَ بَلِ دیگه شاخ جِیغ
 میزد لیکن جِیغ اَزی دَ بَلِ مار هیچ اثر نه
 مُوکد.

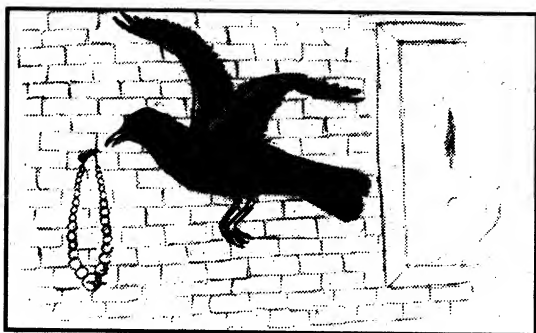
شاو وختیکه قَلخ نر واپس آماد، ای قَلخ ماده دَ

پیش شی گریه کده تمام واقعه ره گُفت. قلخ
 نر ام بسیار افسوس کد. قلخ ماده گُفت که: "ای
 جای برای از مو استو صَحیح نی استه، مو استو
 اوقس زور نه دَرِ که قد مار جنگ کنی. ازی
 خاطر بوری یگو جای دیگه خانه جور کنی."
 قلخ نر گُفت: "تاکه ما ازی مار خطرناک انتقام
 نگرُم، نمُوشه." قلخ ماده گُفت که: "مو استو
 کی انتقام گرفته میتنی." قلخ نر گُفت که:
 "دَ وخت مُصِیبت ترس نخور، هر کار که دَ زور نه
 شد اُو کار ره از عقل کنو."

خلاصه ای قلخ نر دَ آمزی سوچ بود که "چه رَقم
 ازی مار انتقام بیگرُم." آخر ای یک راه فکر کد
 و خوش خوش از بله درخت پرزد. و دَ بله گنبد
 محل پادشاه رافت شِشت. توخ کد که دُختر
 پادشاه اُمُو قِیمتی هار گردن خُو لُوج کده دَ بله

میخ آوزو کد، و خود شی دَ غُسل خانه رافت.

قلخ نَر ام دَ آمی گیتِه شِشته بود، فوراً پَر زده

دَ مَنی خانه

رافت و هارگردن

ره قد نُول خُو

گِرِفته پَر زده

رافت دَ بَلِ یک

غُنْدی شِشت. عسکرا جِیغ شور کدکه "هار گردن

دُخترِ پادشاه ره قلخ بُورد. "دَ مَنی محل دُبل

دُبل بُر شد. پادشاه عسکرا ره حُکم دَد که "توخ

کِن که دُوتا نه کنه. "وختیکه قلخ توخ کد

که تمام عسکرا و نوکرا جَمع شُد، قرار آستِ

آستِ پَر زده سُنی خانِه خُو رافت.

عسکرا و نوکرا از پس شی میماد. قلخ نَر دَ

پیشِ درخت که رَسید، رافت دَ پیشِ غارِ مار شِشت.

عسکرا و نوکرا نِزْدیک شی که رَسید، ای قلخ
 هار گردن ره قرار دَمنه غارِ مار اندخت. خود شی
 رافت دَ بله درخت شِشت.

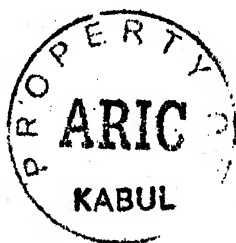
عسکرا و نوکرا هار گردن دُختر پادشاه ره وُوش

کد که قلخ نَر دَ
 مَنه غار اندخت. اینا
 بَس فوراً غار ره
 کَند. مار تَزَس
 خورده بُر شد.

ای عسکرا و نوکرا

مار ره کُشت، و قرار هار گردن دُختر پادشاه ره از
 بَین غار بُر کده رافت.

مثل های هزارگی

۱: قُلْفِ کَدُمِ کِلِی کَدُمِ
از سر کوه لیلی کَدُمِ

۲: رافْتُم دَ راه یافْتُم گیاه
مغز شی سفید پوست شی سیاه

۳: بال رافْت خُدا تا رافْت جُدا

۴: یک تاغچه پُر از میخچه

جواب های مثل های

۱: آو دیده   ۲: لالک

۳: نقطه   ۴: دان